

ДОКЛАД

ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ ЗА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ РАБОТНА СИЛА В ОБЛАСТ СОФИЯ - ГРАД

В периода 01.06.2023 г. – 14.07.2023 г. Агенцията по заетостта проведе анкетно проучване сред работодателите за потребностите им от работна сила за 2023 г. Проучването се провежда на основание чл.10, ал.2 от Закона за насърчаване на заетостта, съгласно който Комисията по заетост към Областния съвет за развитие участва пряко в провеждане на изследването. От тази година то се провежда веднъж годишно. Това е регламентирано с промяна в Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) от месец юни 2022 г. Методиката и процедурата за провеждането му са определени в Правилника за прилагане на ЗНЗ.

Проучването сочи, че въпреки серията от кризисни фактори, нуждата от работници и специалисти не намалява.

В изпълнение на законовите и нормативни регламенти, както и съобразно посочените в писмо на Изпълнителния директор на Агенцията по заетостта указания, от Комисията по заетостта и Областния управител, в качеството им на регионален орган по заетостта са осъществени необходимите организационни и координационни дейности.

I. Осъществени действия по стартиране и провеждане на кампанията:

1. Информирание на членовете на Комисията по заетостта и набиране на предложения за участници в работната група, в която участват представител/и на областна администрация, ДБТ от гр. София, представителните организации на работодателите, както и браншови и отраслови.
2. Актуализиране заповедта на Областния управител за работна група.
3. Изпращане по ел.поща на работодатели от списъка - статистическа извадка, изпратен от Агенция по заетостта, покана за участие в провежданото проучване, линк към анкетата и информация за срока, в който може да се попълни.
За да се осигури представителност на резултатите от изследването е излъчена случайна извадка от **3377** работодатели, извършващи дейност на територията на област София-град.
4. Напомняне/информирание на работодателите за поканата за участие в провежданото проучване, линк към анкетата и информация за срока, в който може да се попълни.
5. Приключване на анкетирането.
6. Изготвяне на обобщена информация за резултатите на областно ниво от проведеното проучване сред работодателите.

II. Трудности, проблеми, рискове и предприети мерки за преодоляването им:

1. В резултат на теренната работа се получи общо **1103 реални интервюта**, което доведе до обща норма на отговоряемост (=брой реални интервюта/брой

предприятия в извадката), възлизаща на **32,7%, по-ниска от тази за страната** (42,6%).

2. Предприети са мерки на местно ниво за мотивиране на работодателите за участие в изследването. Изпратени са имейли, проведени са телефонни разговори, лични срещи за информираност на работодателите относно целите на изследването. Резултатите са следните:

Област	Стат. извадка бр.	Целеви брой анкети	Реални интервюта	Норма на успеваемост
СОФИЯ ГРАД	3377	1141	1103	32,7%

III. Работна група

Обработката и обобщаването на анкетите е извършено съгласно утвърдената матрица на дейностите, отговорностите и сроковете за изпълнението им. На областно ниво резултатите са обобщени от работна група, определена със заповед на Областния управител, в състав от представители на организации и институции, членове на Комисията по заетост, в т.ч. областна администрация, ДРСЗ София, ДБТ от гр. София, работодателските и синдикалните организации.

IV. Конкретни резултати от проведеното проучване от статистическата извадка.

Общият брой на анкетираните работодатели е **1103** от статистическата извадка.

Профилът на работодателите за област София-град по сектори е следният:

Търговия, транспорт, хотелиерство и ресторантьорство	44,2%
Професионални дейности и научни изследвания; административни и с	9,5%
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти;	8,7%
Финансови и застрахователни дейности	7,0%
Индустрия	6,8%
Строителство	6,4%
Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социа	5,8%
Култура, спорт и развлечения, ремонт на домакински вещи и други де	5,3%
Операции с недвижими имоти	4,5%
Селско, горско и рибно стопанство	1,9%

Делът на работодателите според средномесечният брой на персонала за предходните 12 месеца е следният:

Микропредприятия	До 9 наети лица	33,5%
Малки предприятия	От 10 до 49 наети лица	36,4%
Средни предприятия	От 50 до 249 наети лица	25,0%
Големи предприятия	Над 250 наети лица	5,1%

1. Кои от посочените знания и умения считате, че е най-необходимо и важно да притежава персоналот във Вашата фирма/организация?

Умения за самоконтрол и дисциплина	90,7%
Умения за решаване на проблеми	90,0%
Комуникативни умения	88,2%
Гъвкавост и адаптивност	87,9%
Умения за работа под напрежение	87,7%
Сътрудничество (Работа в екип)	87,7%
Инициативност	87,5%
Социални умения	87,4%
Креативност	85,0%
Критично мислене	82,8%
Ръководни/организационни умения	79,5%
Медийна грамотност	77,2%

Работодателите **не считат** за необходими и важни следните знания и умения:

Медийна грамотност	22,8%
Ръководни/организационни умения	20,5%
Критично мислене	17,2%
Креативност	15,1%
Социални умения	12,6%
Инициативност	12,5%
Умения за работа поднапрежение	12,3%
Сътрудничество (Работа в екип)	12,3%
Гъвкавост и адаптивност	12,1%
Комуникативни умения	11,8%
Умения за решаване на проблеми	10,0%
Умения за самоконтрол и дисциплина	9,3%

2. Коя компетентност считате за най-важна за персонала във Вашата фирма/организация?

Многоезикова компетентност	14,7%
Предприемаческа компетентност	11,2%
Личностна и социална компетентност	10,6%
Цифрова компетентност	8,2%
Математическа компетентност	8,1%

За най-малко важни работодателите определят следните компетентности:

Гражданска компетентност	6,7%
Езикова грамотност	6,4%
Компетентност за културна осведоменост и изява	5,6%

2.1. Считате ли, че е налице потребност за провеждане на обучение по посочената в предходния въпрос компетентност?

Да, необходимо е обучение на наетите работници и служители	54,3%
Не е необходимо обучение за придобиване на тази компетентност	30,3%
Да, необходимо е обучение преди започване на работа	15,4%

3. В следващите 6 месеца ще търсите ли нов персонал?

Не	94,3%
Да	4,1%
Не, предстои освобождаване на персонал	1,6%

3.1. През следващите 12 месеца очаквате да освободите персонал най-често поради:

Финансови причини	27,8%
Друго	27,8%
Естествени причини	22,2%
Намаляване на обема на продажби/производство	11,1%
Икономически причини	11,1%

4. През следващите 12 месеца смятате ли да наемате специалисти с квалификация по някоя/и от следните професии:

професия	Брой
Строител – монтажник	11
Икономист	11
Търговски представител	10
Машинен оператор	9
Готвач	8
Оперативен счетоводител	7
Работник в хранително - вкусовата промишленост	7
Сервитьор-барман	7
Електромонтьор	7
Монтьор на енергийни съоръжения и инсталации	7
Приложен програмист	7
Електротехник	5
Техник на енергийни съоръжения и инсталации	5
Помощник в строителството	5
Асистент на лекар по дентална медицина	4

Офис – мениджър	4
Касиер	4
Оператор на компютър	4
Програмист	4
Икономист – информатик	4
Шивач	4
Оператор информационно осигуряване	3
Техник на компютърни системи	3
Монтьор на електронна техника	3
Помощник – възпитател	3
Козметик	2
Офис – секретар	2
Фризьор	2
Графичен дизайнер	2
Работник в заведенията за хранене и развлечения	2
Пътен строител	2
Строителен техник	2
Лаборант	2
Работник в заведенията за хранене и развлечения	2
Финансист	2
Заварчик	2
Оператор на парни и водогрейни съоръжения	2
Техник по автоматизация	2
Техник по подемно - транспортна техника	2

За останалите професии от анкетното проучване ще се търсят единичен брой специалисти с квалификация: болногледач, данъчен и митнически посредник, килимар, леяр, сътрудник в бизнес – услуги, сътрудник в малък и среден бизнес, техник на електронна техника, хлебар – сладкар, помощник пътен строител, системен програмист, строител, здравен асистент, изпълнител на термални процедури, корабен техник, корабостроителен техник, шлосер.

5. През следващите 12 месеца предвиждате ли да наемате специалисти с квалификация по следните професии, изискващи правоспособност и/или висше образование:

професия	Брой
Лекар	8
Специалист софтуер	8
Инженер електро	7
Преподавател	6
Инженер строителен	6
ИКТ специалист	6
Медицинска сестра	6

Шофьор	6
Учител	4
Продуктов мениджър	4
Юрист	4
Специалист ТРЗ	3
Геодезист	3
Технолог- програмист	2
Инженер машинен	2
Специалист проекти	2
Рехабилитатор	2

За останалите професии от анкетното проучване ще се търсят единичен брой специалисти с квалификация: агроном, архитект, библиотекар, зъботехник, педагогически специалист, мотокарист, специалист УЧР, инженер химик, психолог, специалист здравни грижи.

6. Ще имате ли необходимост от работници без специална квалификация през следващите 12 месеца?

Работници, извършващи услуги на улицата	10
> Други неквалифицирани работници (обща работници, куриери, носачи и др.)	10
Работници в добивната промишленост и строителството	7
Работници в преработващата промишленост	6
Работници в транспорта и складирането	3
Помощници при приготвянето на храни	3
Улични продавачи на нехранителни стоки	1
Работници по събиране и сортиране на отпадъци	1
Работници в селското, горското и рибното стопанство	1

7. За заявените по-горе потребности срещате ли затруднения при намиране на работна сила?

Да	68,9%
Не	31,1%

7.1. Моля, опишете най-важното Ваше затруднение?

Липса на достатъчна квалификация (образование) на кандидатите	45,2%
Липса на желаещи за съответната длъжност	19,4%
Липса на кадри (като цяло)	16,1%
Липса на мотивация у кандидатите	6,5%
Твърде високи изисквания от кандидатите към работодателя	6,5%
Без отговор	6,5%

7.2. За коя от посочените професии смятате, че имате най-големи затруднения в намирането на работна сила?

Продавач – консултант	9,7%
-----------------------	------

Готвач	9,7%
Асистент на лекар по дентална медицина	6,5%
Строител – монтажник	3,2%
Оперативен счетоводител	3,2%
Хлебар – сладкар	3,2%
Техник на компютърни системи	3,2%
Офис – мениджър	3,2%
Маникюрист-педикюрист	3,2%
Монтьор на електронна техника	3,2%
Администратор в хотелиерството	3,2%
Машинен оператор	3,2%
Оператор в хранително - вкусовата промишленост	3,2%
Електромонтьор	3,2%
Помощник – възпитател	3,2%
Лаборант	3,2%
Техник - технолог в хранително - вкусовата промишленост	3,2%
Програмист	3,2%
Търговски представител	3,2%
Приложен програмист	3,2%
Техник на енергийни съоръжения и инсталации	3,2%
Графичен дизайнер	3,2%

7.3. Как бихте преодолели затрудненията, които изпитвате при осигуряването на заявените от Вас потребности от нов персонал?

Привличане („кражба“) на кадри от конкурентни компании (Head hunting)	35,5%
Организиране на обучение на работното място	32,3%
Професионално обучение преди наемане на работа	22,6%
Наемане на чужди граждани	9,7%

8. Очаквате ли след 3-5 години да търсите и наемете на работа специалисти с висше образование, в т.ч. и от спец. от регулираните професии?

Информатика и компютърни науки	185
Енергетика	132
Машинно инженерство	128
Икономика	124
Хидростроителство	113
Науки за земята	103
Биотехнологии	94
Транспортно строителство	92
Химични технологии	91
Теория и управление на образованието	81
Туризм	80
Електротехника, електроника и автоматика	70
Химически науки	69

Биологически науки	66
Педагогика	62
Физически науки	62
История и археология	62
Медицина	53
Други професии от област "Архитектура, строителство и геодезия"	50
Математика	41
Растениевъдство	40
Комуникационна и компютърна техника	39
Театрално и филмово изкуство	39
Администрация и управление	38
Други професии от област "Транспорт, корабоплаване и авиация"	38
Водоснабдяване и канализация	36
Право	32
Други професии от област "Медицина"	31
Рехабилитатор	30
Управление на здравните грижи	29
Геодезия	27
Обществени комуникации и информационни науки	26
Други професии от област "Право"	26
Металургия	23
Медицински лаборант	22
Архитектура	22
Филология	21
Педагогика на обучението по ...	20
Дентална медицина	19
Фармация	19
Животновъдство	19
Хранителни технологии	18
Национална сигурност	17
Корабоводене	16
Други професии от област "Здравни грижи"	16
Общо инженерство	16
Маркшайдерство и геодезия	16
Растителна защита	16
Психология	15
Социални дейности	15
Други професии от област "Военно дело"	15
Ветеринарна медицина	15
Музикално и танцово изкуство	15
Корабни машини и механизми	14
Медицинска сестра	13
Проучване, добив и обработка на полезни изкопаеми	13
Стратегическо ръководство на отбраната и въоръжените сили	13
Религия и теология	12
Други професии от област "Стоматология"	12

Други професии от област "Фармация"	12
Рентгенов лаборант	11
Корабна радиоелектроника	11
Философия	11
Електрообзавеждане на кораба	10
Други професии от област "Обществено здраве"	10
Политически науки	10
Материали и материалознание	10
Речно корабоплаване	10
Акушерка	9
Горско стопанство	9
Кинезитерапия	8
Организация и управление на военните формирования на оперативно ниво	8
Помощник - фармацевт	8
Социология, антропология и науки за културата	7
Изобразително изкуство	7
Зъботехник	7
Организация и управление на военните формирования на тактическо ниво	7
Лекарски асистент	6
Други професии от област "Ветеринарна медицина"	6

Най-малко ще се търсят специалисти с висше образование в сектори спорт, масажист (с увредено зрение), инспектор по обществено здраве, теория на изкуствата.

9. Считате ли, че след 3-5 години ще имате потребност от специалисти със средно образование в посочените по-долу професионални направления?

Транспортни услуги	193
Маркетинг и реклама	172
Търговия на едро и дребно	166
Здравни грижи	122
Хотелиерство, ресторантьорство и кетеринг	118
Финанси, банково и застрахователно дело	98
Сигурност	88
Военно дело и отбрана	81
Услуги за дома	75
Хранителни технологии	65
Електротехника и енергетика	54
Ветеринарна медицина	53
Електроника, автоматика, комуникационна и компютърна техника	50
Химични продукти и технологии	49
Технологии за опазване на околната среда	47
Компютърни науки	45
Градинарство (паркове и градини)	46
Счетоводство и данъчно облагане	36
Строителство	33

Моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства	32
Фризьорски и козметични услуги	31
Администрация и управление	29
Пътувания, туризъм и свободното време	29
Машиностроене, металообработване и металургия	28
Дентална медицина и зъботехника	25
Производствени технологии – дървесина, хартия, пластмаси и стъкло	25
Приложна информатика	23
Социална работа и консултиране	23
Производствени технологии – текстил, облекло, обувки и кожи	22
Спорт	20
Горско стопанство	19
Терапия и рехабилитация	18
Медицинска диагностика и лечебни технологии	16
Рибно стопанство	13
Медицинска диагностика и технологии	10
Растениевъдство и животновъдство	7
Секретарски и административни офис дейности	6

Най-малко ще се търсят специалисти със средно образование в областта на: архитектура, урбанизъм и геодезия; минно дело, проучване и добив на полезни изкопаеми; трудов живот.

V. Изводи и констатации:

- ✚ За работодателите най-важно е търсещите работа лица да притежават знания и умения за самоконтрол и дисциплина; умения за решаване на проблеми; комуникативни умения; гъвкавост и адаптивност, за разлика от посочените знания и умения при второто проучване през 2022 г., когато са определили гъвкавост и адаптивност като най-важно знание и умение, следвани от умения за самоконтрол и дисциплина; социални умения; умения за работа под напрежение. Умения за самоконтрол и дисциплина е най-важното знание и умение за персонала, с тази разлика, че през тази година (90,7%) имаме увеличение на неговия дял спрямо 2022 г. (68,8%). Гъвкавост и адаптивност е също важно знание и умение за персонала и през двата периода на проучване, с тази разлика, че през тази година (87,9%) имаме увеличение на неговия дял спрямо 2022 г. (68,9%);
- ✚ За най-малко важни знания и умения работодателите са определили медийна грамотност; ръководни/организационни умения; критично мислене; креативност, докато при второто проучване през 2022 г. това са практически знания и умения за организиране и провеждане на обществени поръчки, подготовка на тръжна документация и участие в търгове; ръководни умения; практически знания и умения за планиране, разработване, изпълнение и отчитане на проекти и

програми; практически знания и умения за прилагане на нормативната уредба в областта на данъчното, осигурителното и трудовото законодателство;

- ✚ Многоезикова компетентност е най-важната компетентност за персонала през 2023 г., докато при второто проучване през 2022 г. е определена инициативност и предприемачество;
- ✚ За най-малко важни компетентности работодателите са определили гражданска компетентност; езикова грамотност и компетентност за културна осведоменост и изява, докато при второто проучване през 2022 г. са определени общуване на роден език; общуване на чужди езици и културна осъзнатост и творчество;
- ✚ Голяма част от работодателите (94,3%) няма да наемат нов персонал в следващите 6 месеца;
- ✚ Търсенето на работна сила няма ясно изразени предпочитания, търсят се лица както с висше образование, така и със средно;
- ✚ През следващите 12 месеца ще се търсят специалисти с квалификация по някои от следните професии: строител-монтажник; икономист; търговски представител; машинен оператор; готвач; оперативен счетоводител; работник в хранително-вкусовата промишленост; сервитьор-барман; електромонтьор; монтьор на енергийни съоръжения и инсталации; приложен програмист и др.;
- ✚ През следващите 12 месеца ще се наемат специалисти с квалификации по следните професии, изискващи правоспособност и/или висше образование: лекар; специалист софтуер; инженер електро; преподавател; инженер строителен; ИКТ специалист; медицинска сестра; шофьор и др.;
- ✚ Ще има потребност от работници без специална квалификация през следващите 12 месеца за: работници; извършващи услуги на улицата; други неквалифицирани работници (обща работници, куриери, носачи и др.); работници в добивната промишленост и строителството; работници в преработващата промишленост; работници в транспорта и складирането, помощници при приготвянето на храни;
- ✚ От заявените потребности 68,9% от работодателите срещат затруднения при намиране на работна сила. Най-големи затруднения срещат при намирането на продавач-консултант; готвач; асистент на лекар по дентална медицина; строител-монтажник, оперативен – счетоводител; хлебар-сладкар; техник на компютърни системи; офис-мениджър; маникюрист-педикюрист; монтьор на електронна техника; администратор в хотелиерството; машинен оператор; оператор в хранително-вкусовата промишленост; електромонтьор; помощник-възпитател; лаборант; техник-технолог в хранително-вкусовата промишленост; програмист; търговски представител; приложен програмист; техник на енергийни съоръжения и инсталации; графичен дизайнер;

- ✚ Най-търсени след 3-5 години ще бъдат специалисти с висше образование, в т.ч. и от специалисти от регулираните професии от професионални направления: информатика и компютърни науки; енергетика; машинно инженерство; икономика; хидростроителство; науки за земята; биотехнологии; транспортно строителство; химични технологии; теория и управление на образованието; туризъм; електротехника, електроника и автоматика; химически науки; биологически науки; педагогика; физически науки; история и археология и др.;
- ✚ Най-търсени след 3-5 години ще бъдат специалисти със средно образование от професионални направления: транспортни услуги; маркетинг и реклама; търговия на едро и дребно; здравни грижи; хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг; финанси, банково и застрахователно дело; сигурност; военно дело и отбрана; услуги за дома; хранителни технологии; електротехника и енергетика; ветеринарна медицина; електроника, автоматика, комуникационна и компютърна техника и др.

VI. Предложения:

- ✚ Резултатите от анкетното проучване да се предоставя и на Регионално управление на образованието - София-град;
- ✚ Да се осъществи популяризиране на проучването сред работодателите за потребностите им от работна сила и резултатите от него, чрез националните медии.